

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

**ВІСНИК ЕКОНОМІКИ
ТРАНСПОРТУ
І ПРОМИСЛОВОСТІ**

(збірник науково-практичних статей)

Випуск 42

СПЕЦВИПУСК

The bulletin of transport and
industry economics

№ 42

SPECIAL ISSUE

Харків – 2013

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ВІСНИК

**економіки транспорту і промисловості
(збірник науково-практичних статей)**

Випуск 42

СПЕЦВИПУСК

**The bulletin of transport and
industry economics**

№ 42

SPECIAL ISSUE

Харків – 2013

Секція

**«ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ, ЕТИКА, МОРАЛЬ І КУЛЬТУРА БІЗНЕСУ»
ГОЛОВА СЕКЦІЇ – д.е.н., доцент В.В.Компанієць**

УДК 378

**ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ МОРАЛЬНОГО
ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

*Вознюк О.М., к.пед.н., доцент
(Львівська філія ДНУЗТ ім. ак. В.Лазаряна)*

Умови сучасної економіки вимагають від вищих технічних навчальних закладів підготовки майбутніх інженерів залізничного транспорту не лише з високим рівнем професійно-технічних знань та вмінь, але й виховання такого інтелігента, носія, який має духовно-моральні принципи, володіє нормами поведінки, вміє культурно вести діалог тощо. Майбутній фахівець повинен бути насамперед суб'єктом культури, що здатний усвідомлювати, оцінювати загальнолюдські наслідки тих чи інших змін у світі сучасної техніки. Важливе місце у цьому питанні належить ефективній та результативній організації виховання молоді, використання таких форм та засобів, які спрямовані на залучення студентів до світу прекрасного, примноження цінностей духовної культури, набуття досвіду естетичного сприймання. Проблема морального виховання майбутнього інженера залізничної галузі сьогодні набуває більшої актуальності. В умовах девальвації моральних цінностей, втрати виховних ідеалів, засиллі соціальних мереж в Інтернеті, що мимохідь призводить до відчуження людей один від одного, нагальним є пошук дієвих форм, методів та засобів морального виховання студентської молоді. Перед національною системою виховання в нашій державі постають нові завдання, що вимагають практичного перетворення системи освіти, необхідності формування в особистості загальнолюдських моральних якостей.

Повсякденна діяльність особистості сама по собі не призводить до кардинальних змін у явищах зовнішнього світу, але притім дає змогу передбачати їх, прогнозувати свої моральні поступки. Теоретичні та виховні заходи виховної діяльності займають не лише провідне місце в інтелектуальному розвитку майбутніх фахівців транспорту, а й визначають успішний результат у практичному застосуванні через моральні зобов'язання. Для розуміння теорії формування моральних цінностей важливо враховувати певні закономірності формування розумових дій, уміння передбачати деякі види пізнавальної діяльності. Під впливом дій зовнішніх, матеріальних

відбувається формування моральних поглядів, бо вони дають змогу невидимі внутрішні дії зробити доступними, зробити їх зрозумілими для кожного студента. Неодноразові дослідження показали, що створення чіткої, достовірної системи цілей у професійній підготовці майбутніх інженерів залізничного транспорту є актуальним і доволі складним питанням.

Проблема морального виховання особистості завжди була і є предметом психологічних і педагогічних досліджень. Наукова проблема морального виховання змістовно спирається на поняття “мораль”, “моральність”. “Мораль” і “моральність” (від лат. *mos, moris* – норів, вдача, звичаї) як сукупність норм поведінки, спілкування та взаємин, що прийняті в соціумі, мають фундаментальне значення для теорії морального виховання. Мораль є однією з форм суспільної свідомості, системою уявлень, поглядів, ціннісних орієнтацій, норм, що регулюють діяльність людей. Моральність несе в собі моральні цінності й ідеали, що відображають рівень розвитку окремої людини й народу в цілому. Будучи ядром особистості, моральність визначає характер життєвої позиції людини й результати її діяльності. Моральне виховання особистості в сучасних умовах розвитку суспільства – проблема, що хвилює вчених різних галузей наук.

Термін “моральне виховання” в зарубіжних працях трактується як “*moral development*” (моральний розвиток) або “*moral education*” (моральна освіта). Термін “моральне виховання” в педагогічній науці є широковживаним, але не має чіткої визначеності. Моральне виховання є важливим компонентом цілісного навчально – виховного процесу в сучасному ВТНЗ. Сучасні дослідження (анкетування й опитування студентів) показали, що вихованість, моральність у більшості студентів перебуває на недостатньо високому рівні. Тому у моральному вихованні особистості в педагогічному й психологічному аспектах наголошується значущість морального виховання для демократизації суспільства; шлях до успіху в сучасному вихованні веде тільки через моральне відродження; моральне виховання особистості має базуватися на поєднанні освіти й національної культури, де вся система виховання розглядалася як гарант демократичності суспільного устрою та державотворення й слугувала ефективним засобом, за допомогою якого держава й попередні покоління мали можливість формувати людей за своїми аналогами.